

METODY PRACY – RACJONALIZACJA

POSTĘP TECHNICZNY

ZBIGNIEW KIRCHNER

SPOSÓB DOWÓLNEGO USTAWIANIA OTWORNIC

Przy badaniach otwornic w celu ich dokładnego oznaczenia konieczne jest właściwe ustawienie badanego okazu. Szczególnie konieczne to jest przy badaniu budowy i kształtu skorupki, jak również położenia, budowy i kształtu ujścia (apertury). Dla ogólnej orientacji, przy szybkich przeglądowych badaniach nieraz wystarczy obejrzenie skorupki czy ujścia na okazy odpowiednio przyklejonym do nawoskowanej igielki. Kiedy jednak chcemy otwornicę i jej ujście dokładnie narysować lub sfotografować, musimy ją należycie ustawić. Stosowanie w tym wypadku wosku czy żelatyny nie zawsze jest celowe, ponieważ ciała te w ciepłe lamp oświetlających mięknią i nie utrzymują przylepionych okazów. Szczególnie jaskrawo występuje to przy rysowaniu i fotografowaniu osobników z rodzaju *Dentalina*, *Nodosaria*, *Bolivina*, *Textularia*, *Marginulina* itp. Utrzymanie tych okazów w pozycji pionowej przez czas dłuższy często jest niemożliwe. Stosowanie kleju jest uciążliwe i dla otwornic nie zawsze bezpieczne.

Dobre natomiast usługi oddaje sposób, który stosuję od pewnego czasu w swojej praktyce. Sposób ten polega na tym, że badaną otwornicę umieszcza się w małej kropki benzenu (może być też toluen) i odstawia na bok do czasu wyparowania płynu. Po wyparowaniu skorupka staje się lepka i z łatwością daje się ustawić na szkiełku w pozycji dla nas dogodnej.

Benzen (jak również toluen i ksylen) nie miesza się — jak wiadomo — z wodą. W zetknięciu z wodą

na powierzchni benzenu tworzy się białawy nalot, jakby błonka. Taki nalot powstaje na skorupce otwornicy podczas parowania prawdopodobnie przez zetknięcie zawartej w powietrzu wilgoci z parującym benzenem. Jeśli w powietrzu jest za dużo wilgoci, wówczas skorupka pokrywa się za grubym nalotem, który może zacierać szczegóły budowy. Należy wtedy opłukać skorupkę w absolutnym alkoholu (ostatecznie może być 95%), który w zupełności usuwa nalot. Skorupka po opłukaniu w alkoholu straci zdolność przylegania, ale ponownie umieszczenie jej w benzenie i odparowanie przywróci jej lepkość.

Dobrze wykonany zabieg, tzn. szybkie odparowanie benzenu przy małej wilgotności powietrza, nie powoduje wyraźnego nalotu, który by zacierał szczegóły budowy, nadaje natomiast taką lepkość skorupce, że można ją ustawiać nawet w położeniu pochylonym na jej bardzo wąskim brzegu. Ustawiałem np. okazy w rodzaju *Robulus* na bardzo ostrym kilu, z rodzaju *Nodosaria* na końcu przeciwnym ujściu itp. Zdolność przylegania skorupka zachowuje dość długo. Skorupka ustawiona w położeniu pionowym utrzymuje się w nim przez czas wystarczający dla sfotografowania czy narysowania i nie zmienia ustawienia nawet przy znacznych wstrząsach, takich np. jak lekkie uderzenie palcem w szkiełko zegarowe czy celkę, w której znajduje się ustawiona skorupka. Do skorupki potraktowanych benzenem można używać igiełek niewoskowanych. Przylegają jak miękkie żelazo do magnesu.